

планомірної соціально-психологічної роботи з попередження та профілактики синдрому «емоційного вигорання», що є необхідним для гармонізації професійної діяльності та особистісної сфери вихователів закладів дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Москалець В.П. Психічне вигорання – реальність чи вигадка? / В.П. Москалець, Т. Колтунович // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – №1. – С. 58–65.

2. Тищук Л.І. Психологічні чинники запобігання синдрому професійного вигорання педагога дошкільного навчального закладу : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Тищук Людмила Іванівна. – К., 2008. – 213 с.

Крістіна Шакотько,

студентка 4 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **О.С. Колпакчи,**

ст. викладач (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ В ГЕТЕРОГЕННИХ ГРУПАХ ПІДЛІТКІВ

Актуальність. Сучасна ситуація характеризується тим, що суспільство являє собою неоднорідну освіту, яка відрізняється гетерогенністю і нерівністю через постійне зростання еміграції з політичних, економічних, релігійних причин [1].

Сьогодні не є рідкістю наявність в класному просторі дітей, що відрізняються від більшості учнів зовнішністю, мовою, релігією. Найчастіше ці школярі відчувають вороже ставлення до себе. Гетерогенні групи підлітків складаються не тільки з школярів-емігрантів, а й дітей різного рівня розвитку, різної статі, віку, різне ставлення до навчальної та інших видів діяльності. Головна потреба підліткового періоду – знайти своє місце в суспільстві, бути «значущим» в співтоваристві однолітків [2;3].

Проблеми міжособистісних стосунків підлітків в своїх роботах розглядали Л.С. Виготський, А.Н. Леонтьєв, Д.В. Ельконін, П.Я. Гальперін, А.А. Бодалев, Я.Л. Коломінський та інші.

Метою нашого дослідження було визначення психологічних особливостей міжособистісних стосунків у гетерогенних групах підлітків.

Методи дослідження. Для визначення психологічних особливостей міжособистісних стосунків у гетерогенних групах підлітків були використані такі методики: діагностика спрямованості особистості Б. Басса (орієнтаційна анкета), методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі, методика оцінки психологічної атмосфери в колективі за А. Фідлером.

Сутність дослідження. Дослідження проводилося на базі навчального центру «Smart Land» м. Маріуполя. В дослідженні брали участь учні 8-го класу, загальною кількістю 31 осіб, з яких 15 дівчат й 16 хлопців, віком від 13 до 15 років. В групі підлітків є учні різних національностей, також в дослідженні враховуються їх статеві та вікові особливості.

Результати дослідження за методикою діагностики спрямованості особистості Б. Басса показали, що спрямованість на себе серед хлопчиків – 31,3 %, серед дівчаток – 26,7 %; спрямованість на спілкування серед хлопчиків – 31,3 %, серед дівчаток – 33,3 %; спрямованість на справу серед хлопчиків – 37,5 %, а серед дівчаток – 40 %.

Результати дослідження за методикою діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі показали, що як серед хлопчиків, так і серед дівчаток у досліджуваній групі зустрічається яскраво виражені всі типи відношення: авторитарний (серед хлопчиків – 10%, дівчат – 10%); егоїстичний (хлопчиків – 12%, дівчат – 10%); агресивний (хлопчиків – 17%, дівчат – 14%); підозрілий (хлопчиків – 13%, дівчат – 12%); підпорядковуючий (хлопчиків – 11%, дівчат – 14%); залежний (хлопчиків – 13%, дівчат – 15%); доброзичливий (хлопчиків – 14%, дівчат – 13%); альтруїстичний (хлопчиків – 10%, дівчат – 12%).

При дослідженні експертної оцінки психологічної атмосфери в колективі по А.Ф. Фідлеру були отримані результати, котрі свідчать про те, що даний колектив має середній рівень психологічної атмосфери групи – 43 бали.

Висновки. Отже, порівнюючи результати трьох досліджень можна визначити, що: спрямованість на себе у підлітків більш поширена серед хлопчиків, а щодо спрямованості на справу і спрямованості на спілкування більш поширена серед дівчат; серед хлопчиків, так і серед дівчат зустрічаються яскраво виражені всі типи відношень; психологічна атмосфера між хлопчиками та дівчатками помірно сприятлива, але існує вірогідність виникнення проблемних ситуацій в міжособистісних стосунках; існує проблема гетерогенності між хлопчиками та дівчатами, враховуючи їх психофізіологічні, вікові та національні відмінності, розбіжність інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Изотова Л.А. Межкультурная коммуникация в контексте образовательного процесса [Электронный ресурс] / Л.А. Изотова. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/mezhkulturnaya-kommunikatsiya-v-kontekste-obrazovatel'nogo-protsesta>

2. Сажина Н.М. Типология гетерогенных групп обучающихся в общеобразовательной организации [Электронный ресурс] / Н.М. Сажина, Д.В. Греходовова. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tipologiya-geterogennyh-grupp-obuchayuschih-sya-v-obscheobrazovatel'noy-organizatsii.pdf>

3. Юркина С.В. Формула решения школьных конфликтов [Электронный ресурс] / С.В. Юркина. – URL: <http://school2100.com/upload/iblock/faf/faf1b316677b35d335b4cc5f962bc438.pdf>